

Nr 6 1965

Två föredrag om troheten

Vid Kyrklig samlings årsmöte i Skara möttes som vanligt besökare från hela landet och utländska gäster för ett par dagars gudstjänstgemenskap, föredrag och överläggningar. För er som inte var med tror vi att det är viktigt att få del av något av vad som sades i föredragen av domprosten, teol dr Gustav Adolf Danell, Växjö, och teol lic Carl Strandberg, Uppsala.

GUSTAV ADOLF DANELL:

TROHETEN mot Guds ord är trohet mot Gud själv. Detta är självklart, men måste ändå sägas eftersom uttrycket Guds ord löper risken att nivelleras. Vi känner Gud endast genom hans ord. Den som ringaktar det ringaktar Gud själv. Istället menar man ofta att Guds ords klara ljus visserligen finns någonstans i en tät dimma men att det är omöjligt för människor att finna vad Gud säger och menar i sitt ord. Vore det så skulle man endast kunna tala om trohet mot mänskliga tolkningar och åsikter av mycket relativ giltighet. Mot denna tröstlösa relativism hävdar vi att Gud i sitt ord talar klart och att människor kan fatta vad han menar.

TROHETEN mot Guds ord är trohet mot Bibeln. Detta är en av de mest avgörande frågorna för kyrkan idag som alltid. Om man bortser från uppfattningen att Bibeln är ett religiöst dokument bland andra kan man skilja ut två synsätt: dels att Guds ord finns i Bibeln, uppblandat med mänskliga uppfattningar och tankar, dels att Bibeln är Guds ord alltigenom. Det första sättet att se gör det genast aktuellt att fråga efter vilken norm man skall avgöra vad som är Guds ord i Skriften och vad som inte är det. Bibeln kan då inte sägas vara rättesnöre för kyrkan utan människan blir domare över Skriften. Tveklöst är det synen att Bibeln är Guds ord som är kyrkans urgamla bibelsyn.

Mot bekännelsen

TROHET MOT Guds ord är trohet mot Bekännelsen. Med bekännelse menas därmed inte något diffust och obestämt, utan alldeles konkret hela Konkordieboken. Mest känd för var och en är trosbekännelsen som förekommer i varje högmässa samt stora och lilla katekesen. Huvudartikeln är läran om rättfärdiggörelsen genom tron, men det är inte den enda lärosatsen. Enligt både biblisk och luthersk syn är allt vad Herren har befallt förpliktandeför hans kyrka och lärjungar. Människolärer är däremot aldrig förpliktade vare sig de har vördnadsvärd ålder eller är mycket moderna eller företrädda av aldrig så stor majoritet.

Att bekännelseskriterierna är bindande beror djupast sett inte på att de en gång antagits av Uppsala möte utan på att de bygger på den lära som Herren själv meddelat i Skriften.

Uttrycket "det reformatoriska arvet" behöver granskas. Man ställer det reformatoriska i motsats till det allmänkyrkliga och behandlar det reformatoriska som om reformationen vore enhetlig och homogen.

För vid och för snäv

DESSA SYNSÄTTIT har blivit aktuella genom professor Riesenfelds uppseendeväckande artikel för ett par veckor sedan. Han ger uttryck för en både för vid och för snäv ram. Reformationen blir ett avsteg från den allmänkyrkliga linjen. Han gör inte klart att den tvärtom syftar till att återställa arvet från fornkyrkan. Reformationen var den tidens Kyrkliga samling kring Bibeln och Bekännelsen som opponerade mot avsteget från ursprunglig biblisk kristendom.

Ramen blir för vid när Riesenfeld inte drar gränsen mellan den lutherska reformationen och olika vänsterriktningar som representeras av hela den reformerta traditionen. Tvärt emot detta bör nu den lutherska reformationens gyllene medelväg hävdas. Beträffande ämbetet - en av dagens stridsfrågor - innebär det utan tvivel att det är av Gud instiftat och icke endast mänsklig ordning. Dop och nattvard är verkliga handlingar, som Kristus utför genom prästen. Detta hävdas bestämt mot den reformerta uppfattningen att de bara är symboler. Det är inte en viss dr Martin Luthers säruppfattning det handlar om utan den ursprungliga bibliska och allmänkyrkliga synen. På samma sätt har den lutherska reformationen behållit kyrklig skrud och den uråldriga mässan. Men först och sist hävdas, i enlighet med Bibel och bekännelse, tron på den Treenige guden och i centrum därav tron på Jesus

Kristus som sann Gud och sann människa. Det är denna tro som i dag anfäktas direkt och indirekt.

På Kristi gudom. hänger alltsammans, det är som Guds Son han ger hela Skriften dess absoluta karaktär.

TROHETEN mot Guds ord är också trohet i lära och liv, den visar sig i mod att bekänna inför världen och i villighet att offra och lida, den förutsätter kunskap i Guds ord, i Bibeln och trosläran.

Det räcker i dag inte att sympatisera i all stillhet. Att inte bekänna färg, att inte välja sida i dagens kyrkostrid är omöjligt. Och vi måste ständigt förbättra vår kristendoms kunskap genom studier av främst Bibeln.

Troheten mot Guds ord förutsätter tro, och det är den troheten som skapar och bevarar tron.

SLUTLIGEN är troheten mot Guds ord förutsättningen för de kristnas sanna enhet. De kristna i denna tid söker efter enhet och bryter ner gränser. Och Guds ord talar förvisso om enhet. Bekännelseskriterierna likaså. Men den enheten består inte i allians med kristna av annan bekännelse utan i enhet om a 11 a läror som grundar sig på Skriften. Vår huvudbekännelse, Augustana, lär att det för kyrkans enhet är nog att enighet råder om evangelii lära och sakramentens förvaltning. Den bibliska apostoliska enheten är inte en enhet under oklarhet och förvirring. Det är enhet i sanning och kärlek utan falsk eftergivenhet mot sådana som får vilse i vissa stycken. Kyrkans uppgift är intill tidens ände att förkunna vad Herren har befallt. Det är de falska lärorna som vållar söndring, och den kan inte botas genom att man låtsas att den inte finns. Endast enhet i tron är sann enhet.

CARL STRANDBERG:

Ganska många i vårt land tycker att vi som är samlade här är de sista som har rättighet att tala om trohet mot kyrkan. Vad gör vi annat än sätter oss upp mot lag och ordning i vår kyrka, vi splittrar henne och visar henne otrohet. Vi skall ta beskyllningen på allvar och inte skjuta den ifrån oss utan att ha prövat oss inför den. Men kravet på trohet gäller inte i vilken situation som helst, en kyrka kan inte i alla väder ställa detta krav som en kristen plikt.

DIMMIGA begrepp om vad kyrkan är ligger ofta bakom beskyllningarna för splittring, sabotage och klerikal maktlystnad. Kyrkan uppfattas som en folkrörelse, som en mötesplats för skilda men likvärdiga ståndpunkter i religiösa frågor, kristendomen måste vara stadd i utveckling, den måste vara dynamisk och inte statisk och mycket annat. Många uppfattar begreppet folkkyrka så att riktmärket för hennes verksamhet måste vara att ha så många som möjligt innanför sina murar och ställa till så liten förargelse som möjligt. Vi måste anpassa kyrkans ideal efter vår tids människor, acceptera att en flertusenårig bibel i mycket blivit föråldrad o. s. v.

Välja och vraka

Alla dessa uppfattningar har det gemensamt att de skalar bort och väljer och vrakar. De har alla i grunden missförstått vad kyrkan är. Ty kyrkan är inte en organisation som kan ändra sina stadgar och sin målsättning allteftersom människor och samhälle förändras. Det går inte att plocka fram somt och säga: vi nöjer oss med det här och struntar i resten. Kyrkan är inget vi fritt förfogar över, inget som ständigt måste snegla efter popularitet, oförarglighet och maximalt antal medlemmar. Kyrkan är något alldeles bestämt, en gång för alla givet. Inte därför att hon är konservativ och reaktionär utan därför att hon är Guds. Det kyrkan skall säga är det som Gud vill ha sagt, inte vad människor vill höra. Gud har en gång för alla talat i sitt ord, Kristus en gång för alla dött och uppstått. I kyrkan viker människomeningar för Guds ord, där lever och verkar han som är skyhögt över alla människomeningar.

Det är hela Kristus i kärv och obekvämlig stränghet och bottenlös kärlek kyrkan skall bära fram, allt Guds ord hon skall predika om hon skall vara kyrka. Det är inte vår sak att sortera.

ATT VARA TROGEN mot kyrkan är att vara trogen mot allt som är oss av Gud givet. Trogna mot ett kyrkosamfund kan vi bara vara om det håller fast vid detta. Trogna mot kyrkan bara om hon är trogen mot sin Herre. I ljuset av detta måste vi pröva oss mot beskyllningen för otrohet. Om svenska kyrkan bryter mot Herrens bud finns ingen förpliktelse till trohet. Men i så fall är det just troheten mot kyrkan som tvingar oss att säga nej.

Det var troheten mot kyrkan som en gång tvingade fram reformationen. Men det finns många som har för sig att den gjorde rent hus med ämbete, sakrament och bundenhet vid Kristi befallningar och att det efter Luther inte är så noga med vad man tror bara man lever hyggligt och gör så gott man kan.

Detta är ungefär så galet det kan bli. Augsburgska bekännelsen säger klart och tydligt att man icke avviker från den allmänliga kyrkan i någon trosartikel utan blott avlägsnat vissa bestämda missbruk som var oförenliga med Skriften. Det var troheten mot kyrkan som ställde reformationens

män i opposition mot den offentliga kyrkan. De stod kvar i den tills de formligen kastades ut, men med sig hade de hela den allmänliga kyrkans arv. Kyrkan var hårdare bunden den vid sin Herre och hans ord.

DET ÄR DÄRFÖR det är omöjligt att acceptera det av prof. Riesenfeld nyss framförda förslaget att när nu kyrkan genom att prästviga kvinnor handlat mot den allmänliga kyrkans bekännelse så ska vi förkorta fronten, böja oss för den nya ordningen, släppa allt utom några utvalda kristna sanningar som vi kan vara eniga om.

Förslaget vittnar främst om den desperata förtvivlan som många känner inför det som hänt i vår kyrka sedan 1958. Men förslaget är omöjligt även om vi delar förtvivlan. Att skära bort mycket av den allmänkyrkliga tro vi bekänner är svek mot Kristus. Vår kyrka har brutit mot Skriften - det är vår oryggliga övertygelse - men i löser ingenting genom att böja oss för nyordningen. Det skulle innebära att tvingas uppge det ena efter det andra tills nästan inget återstod. Så kan man inte välja och vraka. Den kyrka vi skall vara trogna mot måste vara biblisk och apostolisk. Att vara trogen mot kyrkan är att vara trogen mot hela Kristus utan undantag.

TROHET MOT kyrkan är att föra ut Kristus till människorna och människorna till honom. Vi är döpta till att göra Kristus levande, till att begripligt och närgånget säga vad kristen tro är och själva vara vittnen om detta. Svikar vi, låser vi oss inne trötta och besvikna, så låser vi också Kristus inne och orsakar att människor går förlorade. Här måste vi pröva oss själva. Gör Kyrklig Samling, var och en av oss, vad vi kan och ska i kampen för själarnas frälsning? Söker vi nya vägar, nya ord för att nå människorna?

Men vi kan och får aldrig acceptera en ordning som strider mot Guds uppenbarade vilja. Det är rakt inte kärlek att tiga och hålla med när kyrkan klart åsidosätter Guds ord. Den enhet som består i att samfällt vända Gud ryggen har intet värde, den är falsk och farlig. Då är det mest kärleksfullt att säga nej och göra Guds ord gällande.

VAD KYRKLIG SAMLING står för är biblisk och apostolisk kristendom sådan Skriften ger oss den, det är vad som i stora delar av kristenheten är självklarheter. Vi strider inte för att själva få rätt och makt utan för att Guds ord skall få råda i all klarhet och kraft.

På glid

Motsättningarna är i de flesta fall ingalunda begränsade till frågan om kvinnliga präster. Det beslutet var ingen isolerad händelse, det var ett steg mot en långtgående relativisering av kyrkans tro. Alltsammans är sedan på glid.

Tidningen Vår Kyrka spridd i 50.000 svenska hem, går på ett häpnadsväckande sätt i spetsen. Man sätter punkt för punkt kyrkans tro ifråga. För somliga högljudda reformivrare är målet uppenbarligen något slags folkreligion, acceptabel för en folkmajoritet. År från år blir kyrkan allt mer bunden, dess tro mer uttunnad och förvanskad. Hela denna utveckling följs av kyrkans ledning med total tystnad. Inga klara besked ges. Varför säger väktarna på Sions murar ingenting? Kyrkoledningens ja till kvinnoprästerna betraktas av många som ett ja till relativisering och omgestaltning av kyrkans tro. Var skall kyrkan svikta härnäst?

DETTA ÄR inga insinuationer. Det är en fråga framsprungen ur den nöd och vända som skakar många när kyrkan, denna outtömliga kraftcentral, detta hem, vacklar i troheten mot sin Herre. Många av kyrkans trognaste sviktar i dag i förtvivlan på gränsen till uppgivelse. Den stora prästbristen visar vad kyrkans ungdom lider: man tycker sig inte orka tjäna kyrkan under rådande förhållanden.

Detta är situationen i dag för oss som vill vara trogna mot den svenska kyrkan, som fortfarande tror att hon är betrodd med Guds uppdrag i vårt folk. Vad ska vi göra? Vi ska vara trogna - trohet är ansträngning, fasthet, tålmod. Vi ska inte göra oss några illusioner. Starka krafter vill dra kyrkan åt ett håll där vi inte kan följa med.

Mot oss har vi press, politiska partier och många som vill vara kyrkans vänner. Vi har ingen lätt och bekväm väg framför oss, utan ovilja och motstånd.

KANSKE vi i längden inte får leva efter vår övertygelse inom den svenska kyrkan. Många präster kommer aldrig att få de tjänster de gjort sig förtjänta av. Något som ingen skall sörja sig fördärvad över - kantiga och omöjliga komministrar har mestadels varit de stora kyrkoförnyarna. Det är inte bara frågan om att utstå obehag - det kan bli frågan om offer och lidande. Vi lever i en sällningstid. Icke viljen väl också I gå bort?

Herre, till vem skulle vi gå? Vi skulle i dag svika allt som är dyrt och heligt om vi inte stode kvar uthålligt och troget. Det är inte hoppplöst. Vi har Guds ord med oss och vi är oresonligt övertygade om dess kraft och dess möjligheter. Låt oss lugnt hålla ut där Gud har ställt oss.

Troheten mot kyrkan - det är inte främst att stå på barrikaderna utan det är att leva i Kristus i skriftermål, bön, bibel och nattvard, bättring och omvändelse, i tacksamhet, lydnad och tålamod. Det är att vara trogen mot kyrkan, att i Kristi kraft övervinna världen.